

הנחיות להוראת המצגת - עבדות או עבודה קשה?

קהל היעד: תלמידי כיתות א-ב

משך הפעילות: 45 דקות

רקע

בכל שנה נהוג לספר ב"ליל הסדר" את סיפור יציאת מצרים המסמל את שחרור העם מעבדות לחירות. **עבדות** היא מצב חברתי שבו בני אדם נתונים למרותם של אנשים אחרים ונחשבים לקניינם האישי. האדם המשועבד אינו חופשי לקבוע את התנהלותו וסדר היום שלו, ואדונו הוא שקובע בעבורו את אורחות חייו (לפי ויקיפדיה ומילון רב מילים).

לעבד ושפחה (אישה משועבדת) אין זכויות ואין חופש בחירה. הם נתונים למרות של האדון שלהם.

משמעות המושג **חירות** היא שלאדם, כיצור אנושי, יש אפשרות להחליט החלטות לגבי חייו באופן עצמאי תוך הסתמכות על שכלו, תובנותיו, עקרונותיו ומצפונו (מתוך ויקיפדיה).

יש הבדל גדול בין עבד לאדם עובד (גם אם זו עבודה קשה). בניגוד לעבד, אדם עובד הוא חופשי מכיוון שהוא יכול לבחור אם לעבוד, באיזו עבודה לעבוד, ועוד. לאדם העובד יש זכויות והוא מקבל תמורה בעד עבודתו, כסף ולעיתים אף סיפוק. לכן אדם שעובד קשה איננו עבד, גם אם מישהו אחר נותן לו הוראות והנחיות (להרחבה – מיהו עבד).

המצגת מחדדת את ההבדל המהותי בין **עבודה קשה לעבודת פרך**.

מטרות:

- התלמידים יבינו את המושג עבדות ואת המאפיינים העיקריים שלו.
- התלמידים יפתחו רגישות לתחושות שמלוות עבד.
- התלמידים יבחינו בין המושג עבדות למושג עבודה קשה.

שקופית 1: עבדות או עבודה קשה?

קראו עם הילדים את הפסוק מתוך ספר שמות, והסבירו שבמהלך הפעילות תבהירו את המושגים.

שקופית 2: 'עבדים היינו'

צפו עם הילדים בסרטון הקליפ 'עבדים היינו'. הנחו אותם להתבונן בילדים שמתחפשים לעבדים.

לאחר הצפייה לחצו והעלו את השאלות המופיעות לדיון.

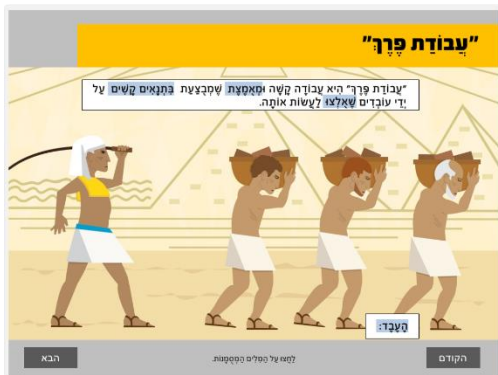
- מה רואים בסרטון?
- מה לדעתכם יקרה אם אחד העבדים יגיד:
 - שהוא לא מרגיש טוב?
 - שהוא רוצה ללכת הביתה?
 - שהוא מוכן לעבוד אבל רוצה לעבוד במשהו אחר?
- איך אתם מרגישים בנוגע למה שרואים בסרטון?

שקופית 3: עבודת פרך

הקריאו את המשפט המסביר מהי עבודת פרך (מילה נוספת לעבדות). לחצו על כל מילה מודגשת ופרשו לילדים את המילה או הביטוי.

חזרו עם הילדים על השאלה "איך נקרא מי שעובד בעבודת פרך?" (עבד).

שקופית 4: לכלוכית – עבודות או עבודה?

הקריאו לילדים את הקטע המספר על לכלוכית.

העלו את השאלה: האם לכלוכית חיה בעבודות או רק עבדה קשה?

תנו לילדים להעלות נקודות המתאימות לדעתם למושג עבודות או עבודה.

הילדים עשויים להעלות נקודות כמו "היא גרה בבית" או "הכריחו אותה לעבוד כל היום".

תנו ביטוי לילדים וכתבו את הנקודות משני ההיבטים.

לסיכום הבהירו שבשורה התחתונה לכלוכית חיה בעבודות עד שעברה לגור עם הנסיך, מפני שהיא לא הייתה חופשייה להחליט במה לעבוד ומתי.

שקופית 6: עובדים ועבדים

הציגו לילדים את האיוורים – אנשים עובדים מול מעביד ועבד.

הנחו את הילדים להתבונן על הגוף והבעות הפנים של האנשים באיוורים.

בקשו מהילדים לתאר מה הם רואים. הדגישו את ההבדלים בין השניים.

בקשו מהילדים לקרוא בכל פעם מילה אחת מהמחסן ולשייך אותה לאיור המתאים לדעתם.

גררו את המילה לאיור המתאים.

שקופית 7: משמעות העבודה

בהמשך להבדלים בין עבד לעובד, הסבירו כי לאדם עובד יש שלושה דברים חשובים שאין לעבד: חופש, כבוד, שכר (מקבל כסף עבור עבודתו).

התעכבו על כל אחד מהמושגים ונסו להבין אותו יחד עם התלמידים:

- מהו חופש/שכר/כבוד?

- מדוע צריך חופש/שכר/כבוד?

לאחר מכן ערכו סקר בין התלמידים:

מה לדעתכם הדבר החשוב ביותר שיש לעובד ואין לעבד?

שקופית 8: משמעות העבודה לילדים

עבודה יכולה להיות כל עשייה שבה מקבלים תמורה (לא דווקא כסף). מה אנחנו (הילדים) מרוויחים מעבודה?

שאלו את הילדים: האם רק מבוגרים עובדים? האם עובדים רק במשרד? האם גם ילדים עובדים בדברים שונים?

הילדים יתבוננו בתמונות ויגידו מה ילדים יכולים להרוויח כאשר הם עצמם עובדים.

